

قم؛ پناهگاه آل محمد است / فاطمه معصومه (س)؛ شفیع محشر

غلامحسین محرمی گفت: قم عُشّ اهل بیت و عُشّ آل محمد است. یعنی پناهگاه آل محمد است و جایگاه شیعیان است و این به واسطه وجود حضرت معصومه (س) است.

غلامحسین محرمی گفت: قم عُشّ اهل بیت و عُشّ آل محمد است. یعنی پناهگاه آل محمد است و جایگاه شیعیان است و این به واسطه وجود حضرت معصومه (س) است.

حجت الاسلام غلامحسین محرمی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد حضرت معصومه (س) گفت: سه ویژگی در حضرت معصومه (س) وجود دارد که این سه ویژگی باعث شده ایشان از میان امام زاده های دیگر در ایران از توجه خاصی برخوردار باشند و اهمیت بسیاری پیدا کنند. حضرت معصومه جزو مهم ترین و با فضیلت ترین امام زاده ها است. ویژگی اول ایشان عبارت است از اینکه حضرت معصومه (س) فضایل ذاتی دارد. ایشان افضل دختران امام کاظم (ع) بوده است. هم از لحاظ علمی برترهایی داشتند که گویا بر اساس برخی روایات و گزارش ها ایشان یک شخص عالم بسیار بلند بالا بوده است که امام کاظم (ع) از علم او تعریف کرده اند.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی افزود: دومین ویژگی برجسته ایشان این است که ایشان از لحاظ تقوا و فضیلت در حدی بوده اند که باعث شده به معصومه شهرت پیدا کنند. سومین فضیلت ایشان این است که آن قدر از فضایل و برجستگی های ذاتی برخوردار بودند که برای ایشان برای ازدواج کفوی پیدا نشده است. در روایت داریم اگر امیرالمومنین (ع) نبود برای حضرت فاطمه (س) در این دنیا کفوی پیدا نمی شد. شاید برای حضرت معصومه (س) نیز کفوی نبوده که ازدواج نکرده اند. البته این مطلب را به طور قطع نمی توان گفت، اما احتمال بسیار قوی وجود دارد. فضایل ذاتی آن حضرت بسیار با اهمیت است.

غلامحسین محرمی افزود: ایشان علاوه بر امام زادگی دارای ویژگی های برجسته بوده است. یکی از با فضیلت ترین امام زاده ها است تا حدی که خبر دفن ایشان از سوی پیامبر (ص) و امامان داده شده است. همچنین از فضایل ایشان نیز خبر داده شده است. به فضایل ایشان از روایاتی که درباره شان صادر شده نیز می توان پی برد. روایاتی از امام صادق (ع)، امام کاظم (ع)، امام رضا (ع) و امام جواد (ع) نقل شده که در فضیلت زیارت ایشان آمده که هرکس ایشان را زیارت کند بهشت بر او واجب می شود. با این مضمون که پاداش زیارت ایشان بهشت است.

وی ادامه داد: نکته با اهمیت دیگر درباره ایشان وجود ایشان در قم است. یعنی سرزمینی که مزار ایشان در آن قرار گرفته است. مزار امام زاده های مختلف در شهرهای مختلف وجود دارد اما این امامزاده ها را در آن مناطق کشته اند و شهید کرده اند. در حالی که قم جایی است که حضرت معصومه (س) را با سلام و صلوات و شکوه و عظمت به آنجا آورده اند. به استقبال ایشان رفتند و در قم ۱۷ روز با عزت حضور داشته اند و با عزت و احترام از دنیا رفته است. در خانه یکی از بزرگان قم بوده و در آن جا از دنیا رفته است. از همان زمان بر روی مزارشان سایه بان درست کردند و بعد از گذشت اندک زمانی بر روی مزار ایشان گنبد درست کردند.

غلامحسین محرمی خاطرنشان کرد: علاوه بر این مکان های که ایشان در آن جا بودند حفظ شده است. جایی که ایشان عبادت می کرده تبدیل به مدرسه شده و الان بیت النور نام دارد. یعنی ایشان به شهر و مکانی آمده که توجه بسیاری به ایشان شده و از ابتدا شیعه نشین بوده و بعدها به جایگاه شیعیان عالم تبدیل شده است. قم از آن زمان یعنی در عصری که حضرت معصومه (س) به آنجا آمدند و بعد از آن هم کانون علمی و جایگاه اهل علم بوده است و البته مدتی حوزه ها رونق نداشته و دوباره در صد سال پیش این حوزه های علمیه شکل گرفته و رونق یافته و جایگاه پیدا کرده و جایگاه علما و فضلا شده است. قم که از قدیم دارالمومنین بوده است مکانی است که حضرت معصومه (س) در آنجا دفن شده است.

وی اضافه کرد: در روایات از قم زیاد تعریف شده است مبنی بر این که عُشّ اهل بیت و عُشّ آل محمد است. یعنی پناهگاه آل محمد است و جایگاه شیعیان است. سلام بر اهل قم داده شده است و اینها در روایات معصومین آمده است. یا در روایات دیگر به طور متعدد داریم که بهشت ۵ در دارد که ۳ در آن از قم است. شهر قم از دیرباز مورد توجه شیعیان و اهل بیت بوده است و این نکته اهمیت دارد که حضرت معصومه (س) در این شهر دفن شده اند و مزار ایشان در این شهر مقدس قرار گرفته است. اصلاً یکی از فضیلت های شهر قم حضور حضرت معصومه (س) در این شهر است و این

دلالت بر فضیلت های ذاتی ایشان دارد. اینکه آن حضرت چه اندازه بانوی فاضله ای بوده اند که به خاطر ایشان قم این ارزش را پیدا کرده است.

غلامحسین محرمی همچنین گفت: در تاریخ نقل شده است که حضرت معصومه (س) برای دیدار برادرشان از مدینه به ایران آمده اند و همراه اقوام خود عازم خراسان بوده اند که در ساوه مریض شده اند و از آنجا به قم آمده است. برای ایشان این مسئله در تاریخ ثبت شده است. در تاریخ نیامده که ایشان برای تبلیغ آمده باشند، اما نفس وجود ایشان خود تبلیغ بوده است. وجود اهل بیت و انواری مثل حضرت معصومه (س) به گونه ای بوده است که در هر مکانی که می رفتند خود یک تبلیغ برای دین بوده است. فضیلت از ایشان تراوش می کرده و نور ایشان همواره ساطع بوده است. اینکه مشیت الهی بر این بوده که ایشان به ایران بیاید و در این مکان از دنیا برود و مزار ایشان در قم قرار بگیرد هم خود نکته دیگری است.

وی عنوان کرد: ایشان قصد سفر به خراسان و مرو را داشت اما به آن جا نرسید. بالاخره ایشان خواهر امام رضا بود و به حدی که امام رضا نزدیک بود و به ایشان دل بستگی داشت که دوری او را نمی توانست تحمل کند. قصد زیارت و دیدار امام رضا را داشت و اگر به مرو یعنی جایی که امام رضا در آنجا سکونت داشت می رسید حتماً به ایشان کمک می کرد و در تبلیغ شریعت مقدس اسلام برای زنان می توانست مانند حضرت فاطمه (س) عمل کند و سهم بزرگی در تبلیغ اسلام و شریعت مقدس را بر عهده بگیرد. البته همان مدتی هم که در قم بوده هم این وظیفه را انجام می داده است. اما به هر حال به خراسان نرسیدند.

غلامحسین محرمی سپس گفت: در منابع مختلف درباره سن ایشان صحبت شده است و سن ایشان ۲۸ سال گفته شده است و از همین جا سال تولد ایشان را می توان متوجه شد. ایشان یک امام زاده بوده اند. درباره برخی از امام زاده های دیگر و حتی درباره برخی از ائمه نیز اطلاعات کمی در دست داریم. بخش های مختلفی از زندگی ائمه برای ما پوشیده است تا چه رسد به امام زاده هایی مانند حضرت معصومه. آن چه بیشتر درباره ایشان نقل شده پیرامون فضایل ایشان است. یعنی روایات زیادی داریم که در آنها پیرامون فضیلت ایشان صحبت شده است.

وی افزود: درباره کتبی که پیرامون ایشان نگاشته شده است می توان به کتاب آقای حسین گنجی به نام «شفیعه محشر» اشاره نمود. کتاب «کریمه اهل بیت» نوشته آقای علی اکبر مهدی پور نیز در این باره وجود دارد. همچنین در شرح حال زندگی امام کاظم (ع) و درباره اولاد ایشان و کتب تاریخی که پیرامون شرح حال امام رضا (ع) نگاشته شده است درباره حضرت معصومه (س) نکاتی آمده است. در زیارت نامه ها و کتب زیارت نامه مانند کامل الزیارات و سایر کتب زیارت نیز پیرامون ایشان نکاتی آمده است.

غلامحسین محرمی سپس اظهار داشت: زنان و دختران اهل بیت از جمله حضرت معصومه (س) دو ویژگی بارز همواره داشتند؛ یکی حیا و عفت و پوشیدگی و دیگری علم. مثلاً این ویژگی ها را در حضرت فاطمه نیز می بینیم. اینان بسیار عفیف و با حیا بودند و در ارتباط شان با نامحرم بسیار مراقبت می کردند. مثلاً در روایتی داریم که کسی به خانه پیامبر (ص) آمد که نابینا بود اما حضرت فاطمه (س) بلند شد و از آن مکان بیرون رفت. به او گفته شد که تو را نمی بیند ایشان پاسخ دادند من که او را می بینم. یعنی تا این اندازه حیا و عفت را رعایت می کردند. همچنین در روایات داریم که برگه ای نزد حضرت فاطمه بود که در آن علم و احادیث پدر ایشان نوشته شده بود. این برگه گم می شود به فضا می گوید آیا می دانی کجاست؟ این برگه نزد من به اندازه حسن و حسین ارزش دارد. یعنی علم تا این اندازه نزد ایشان ارزش داشت که ارزش آن را به اندازه فرزندان خود بیان می کند.

غلامحسین محرمی در پایان گفت: البته باید توجه کنیم که منظور از علم، علم امروزی و مادی نیست علم الهی، علم دینی و علم به شریعت اسلامی مد نظر است که آموختن آن برای زن و مرد واجب است. آموختن علم به این معنا نیست که زن در دانشگاه های امروزی برود و در میان تعداد زیادی نامحرم قرار بگیرد تا در انتها مثلاً یک مهندس بشود. لزومی ندارد که زنان ما مهندس شوند. البته آزادی وجود دارد و میل خودشان است اما از دید اسلام این برای زن فضیلت نیست، بلکه علم الهی است که فضیلت است.